

RDEČI PRAPOR

Glasiló Jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak tórek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrské kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrť leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrť leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrť leta 4-80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine prose. Nefrankirana pisma se ne sprojemajo. Rokopisi se nei vračajo. Inzerati: Enostopna petť vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

16. šteř.

V Ljubljani, v torek, dne 8. februarja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Podraženje piva.

Zalostne so razmere na Kranjskem. V deželnem zboru in v deželnem odboru vlada klerikalna stranka neomejeno, o političnem boju in političnem življenju pa za sedaj skoraj ni mogoče govoriti. Klerikalna večina je avtomat; na eni strani se vrže vanj načrt, na drugi pade iz njega gotov zakon. Avtomat opravlja svojo nalogo, ne da bi se oziral na argumente, ne da bi na njegovo mašinerijo vplivale besede, zahteve, želje kakršnihkoli manjšin. In priznajmo: Danes v deželi res ni moči, ki bi mogla prisiliti klerikalno večino, da bi se resno ozirala nanjo.

Liberalna stranka je propadla. Njeni neuspehi, ki se kopičijo dannadan, so najbolji dokaz za to. V deželnem zboru so rabili že vsa sredstva od kompromisne politike do hrupne opozicije. Z vsemi so ostali brez uspeha. In sedaj govore. Nič drugega ne morejo kakor govoriti. A njih govori nimajo nobene rezonance več izven zbornice. Včasih pokramljajo še v kakšni gostilni ob pozni uri o kakšnem medklicu ali o kakšni pozi, ki se je opazovala z galerije, sicer je pa vse brez odmeva. Živega zanimanja za predloge, razprave, za sklepe ni nikjer.

Da socialna demokracija kot najmlajša stranka še nima tolike moči, da bi lahko materialno vplivala na dogodke v deželnem zboru, je tem lažje umevno, kar ji je zverženi volilni red in nenaravna liberalno-klerikalna zveza ob času volitev onemogućila vsako, tudi najskromnejše zastopstvo v zbornici. Socialno-demokratski stranki je vsled tega onemogočen neposredni vpogled v deželnozbornske razmere in niti poučiti se ne more o namenih in naklepih, o načrtih in predlogih, o tendencah in spletkah tako kakor stranke, ki imajo svoje zaupnike v postavodajnem zboru. Socialno-demokratski volilci in pristasi so vsled tega obsojen, da zvedo za dogodke, ko so že gotovi; stranki je malodane onemogočena vsaka akcija, ki bi mogla dovolj krepko izražati nazore in zahteve njenih pristasev ter vsaj moralno uplivati na deželnozbornsko delovanje. Možna ji je le še kritika, ki pa ne more izpreminjati gotovih dejstev.

Tako je za klerikalno stranko politika v deželnem zboru prava igrača. Kar hočejo, lahko sklenejo, česar ne marajo, lahko odklonijo in radi ničesar jim ne sivé lavje na glavah.

Tako so tudi sklenili zvišati naklado na pivo za sto odstotkov, t. j. od 2 na 4 krone. Tako na tihem se je to zgodilo, kakor da je stvar brez pomena za prebivalstvo. V odsek se je nakana takorekoč vtihotapila, v plenarni zbornici se ni klerikalni večini zdelo potrebno, resno utemeljiti in zagovarjati svoj namen, Ganglu, ki je protestiral proti zvišanju, ni vedel Hladnik odgovarjati nič drugega, kakor da je vinogradnik še večji revež od delavca, Vilfana je večina kar zakričala, tako da se je rajši odpovedal besedi in stvar je bila končana.

Povišanje naklade za pivo pomeni seveda podraženje piva. Tudi med klerikalci ga menda ni navneža, ki bi mislil, da bodo pivovarjarji iz svojega žepa plačevali zvišano naklado. Po večni kapitalistovski navadi bodo posegli v žep konsumentov in posebno delavci, ki nimajo v deželnem zboru besede, bodo morali deželi plačevati višji indirektni davek.

Najznačilnejše je to, da se je mogel ta napad na proletarske žepo izvršiti tako brez boja, skoraj brez glasu. Tista opozicija, ki ima sedeže v zbornici, ni znala spraviti nobenega zanimanja med ljudstvo, dasi ni najmanjšega dvoma, da bo večina prebivalstva ogorčena radi tega novega, ne malega bremena. Tisti opoziciji, ki bi imela potrebno agilnost, je zaprta zbornica in odrezan stik z zakonodajstvom.

Naklada je zvišana in kmalu bo pivo dražje. To se ne da več odpraviti. Toda nauk za ljudstvo je to! Če se hoče varovati za bodočnost, tedaj ima edino pot, vodečo do cilja: Okrepčati socialno-demokratske organizacije tako, da bodo ob vsaki priliki lahko nastopale z impozantno močjo in da se bodo tudi ob volitvah brez obzira na hudobno izumljeni volilni red lahko uveljavljale. Edina možna in zmožna opozicija za bodočnost je tudi pri nas le še socialna demokracija.

Balkanske nevarnosti.

Pomlad se približuje in z Balkana prihajajo zopet razburljive vesti. Tako je pravzaprav že leto za letom le da tli enkrat bolj na enem, drugič na drugem ognjišču. Iz za zadnje ruske-turske vojne in okupacije Bosne in Hercegovine se je večinoma bliskalo v Macedoniji, kjer sta mešanica narodov in do skrajnosti zanemarjena uprava ustvarili zemljišče kakor nalašč prirejeno za trajne politične homatije in boje. Pade Abdul Hamida in vpeljava ustave na Turškem je vsaj za nekaj časa učinkovala čudovito na macedonske razmere. Voditelji ondotnih »čet« so sklenili prijateljstvo z Mladoturki, nekateri so bili izvoljeni v parlament, vsi so se pomirili in večinoma odložili orožje, evropski angeli varuhi so odpotovali in bilo je videti, kakor da se pripravljajo na Balkanu idilično bratstvo narodov, ki bi lahko dajalo zgled Avstrijcem.

Toda macedonski mir še ni tako utrjen, kakor pripovedujejo slepi oboževalci sedanje turške vlade. Priznati se mora, da se je marsikaj izboljšalo, vendar pa niso izbrisana narodna in verska nasprotja in četovanje še nikakor ni pozabljena navada. No, če ne bi imela pomlajena Turčija drugih skrbi kakor macedonske, bi se lahko reklo, da se ji dobro godi. Z drugih strani pa prihajajo vetrovi, ki v onem podnebjju prav lahko narastejo tako, da postanejo iz njih viharji. V sedanjem trenutku je največja nevarnost na Kreti.

Kriti, kakor ga imenujejo sedanji Grki — Kirid po turško — je otok v sredozemnem morju, katero loči od egejskega ter meri od zapada do vzhoda največ 260 kilometrov, širjave ima 12 do 56, obsega pa 8618 kilometrov. Že v starem veku je bilo znano vino, olje in med s Krete. Sedaj je gospodarstvo na otoku zelo zanemarjeno. O ondotnih kmetih se pravi, da so lesobe in da močno pijančujejo. Obširni so oljčni gozdovi, prideluje se še tobak, lan, rožiči, južno sadje, nekaj vina i. t. d. Pri ljudskem štetju leta 1887 so našli 204.781 grskopravoslavnih, 88.487 mohamedancev, 646 zidov, 254 katoličanov, 17 protestantov in 7 armencev, skupaj 149.748 moških in 144.444 ženskih prebivalcev. Za določitev narodnosti je to štetje precej brez pomena, kajti tudi večina mohamedancev je po pokolenju in po šegah grška.

V stari grški dobi je bil pomen Krete zelo velik. Leta 67 pred Kr. je Metellus Creticus premagal krečanske morske roparje in otok je prišel pod rimsko vlado. Pozneje so mu gospodovali bizantinski cesarji, leta 823 so ga ugrabili Arabci, katerim ga je leta 961 zopet vzel Nikephoros Phokas. Grki so

ga tedaj posedovali do leta 1204., ko so križarji osvojili Carigrad. Tedaj je prišel v roke Genovezom, potem Benečanom, katerim je ostal do leta 1645. Toda šele leta 1668 so Turki zavzeli tudi glavno mesto Kandijo po obleganju, ki je zahtevalo 150.000 žrtev. Turki so popolnoma zanemarili Kreto. V času grške vstaje leta 1824 je Ibrahim paša zopet podvrget otok in egiptčanski Mehemed Ali ga je dobil kot odškodnino za vojne stroške, pa ga je moral 1841 vrniti Turčiji. Leta 1866 je izbruhnila vstaja, ki je prizadejala Turkom velike skrbi in težave; šele drugo leto je Omer paša zmagal, a prebivalstvo se je pomirilo šele, ko je oktobra meseca prišel veliki vezir Ali paša na Kreto, vpeiljal nekatere reforme ter dovolil popust davkov. Vnovič so nastali nemiri leta 1878 in zopet je Muktar paša dovolil nekatere reforme, med tem tudi poseben deželni zbor.

Rabuke so se ponavljale tudi pozneje. Odkar je Grška samostalna država, upirajo Grki svoje oči na Kreto, Krečani na Grško. Toda nesrečni izid zadnje grško-turske vojne je vsaj oficijelne kroge na Grškem močno ohladil. Evropske države so takrat posredovale in so dosegle, da je bil grški princ Jurij imenovan za generalnega komisarja na Kreti. Nacionalistični Grki in Krečani so takrat mislili, da je to prvi korak za združitev otoka z Grško, a pade absolutizma na Turškem je hudo zadel take upe. Mladoturki, ki imajo v lastni deželi dosti težak položaj, ki so komaj pomirili duhove zaradi definitivne izgube Bosne in Hercegovine ter radi razglasitve bolgarske neodvisnosti, nočejo postaviti vseh simpatij na kocko in so zato v krečanskem vprašanju nepopustljivi. Na Kreti in na Grškem se pa množe dogodki, o katerih se danes še ne more vedeti, če ne povzročijo krvavih viharjev. Evropske države svare grško vlado, ampak položaj je danes tak, da nihče ne ve, do kod se sega vpliv vlade in kje jenja. V sklicanju narodne skupščine so nevarnosti, ob katerih je vsako ugibanje neplodno. Če zmaga treznost, mize vojna nevarnost vsaj za nekaj časa; če prevladajo strasti, bo tekla kri.

Narodna delavska organizacija in dr. Mandič.

Dalje.

Dr. Mandič je na shodu v Solkanu nekoliko bolj preciziral svoje stališče proti socialni demokraciji. Izjavil je: »Postal bi tudi jaz socialist, ako bi socializem le v 200 letih dosegel, če tudi ne vse, vsaj nekaj tega, kar si je postavil kot cilj. Socializem je neizvršljiv — je utopija. Največja napaka socialnih demokratov je, da stremijo za temi visoko letecimi idejami, ne store pa ničesar za vsakdanje praktične potrebe življenja. Dokazuje to z besedami dr. Adlerja, kateri se je bil izrazil: »Za košček kruha socialna demokracija nikdar ne zataji svojih visokih idealov«. Dr. Mandič sama priznava, da je treba ločiti socializem od socialno-demokratske stranke. Torej socializem po njem je utopija; socialno-demokratska stranka pa vkljub temu, da je realna delavska stranka, bi stremila samo za idejami socializma in pozabljala na vsakdanje delo. Dr. Mandič priznava pa v isti sapi, da ima socialno-demokratska stranka v svojem programu po eni strani temeljne točke socializma, po drugi strani pa očji in širši program. Priznava tudi, da sta ta dva programa tako praktična in idealna in da je tako opravičen očji in širši program socialne demokracije, da ga mora vsaka resna stranka do cela priznavati. Kar po sebi se razume, da mora vsaka resna napredna stranka zahtevati vse to, kar zahteva socialna demokracija.

To se pravi: Narodna delavska organizacija in deloma tudi narodno-napredne in klerikalne stranke so uvidele realnost in nužnost delavskih zahtev in s tem, da so se jele zanje potegovati, so delavstvo pridobile zase. Meniči tebič so anektirale realni praktični program socializma ter precizirale posebej le drugo idealno stremenje delavstva pod svojim okriljem, ena s frazo narodnosti, druga s frazo vere. Dr. Mandič je s tem v največjem protislovju sam s seboj, ko mora priznavati, da je praktični program socialne demokracije tak, da ga je brez drugega moral sprejeti kot svojega. Dr. M. pa je pozabil tudi povedati, da je organizacija socialno-demokratske stranke tako praktična in realna, da so se morali po nje vzgledu ozirati tudi narodni delavci in krščansko-socialni delavci. Na moje vprašanje v protigovoru: «ali ni res, da je temeljna zahteva socializma, zahteva po višjem obrazu življenja ali recimo po življenjskem obnašanju (Lebensform, Lebensführung). Delavec hoče dvigniti po gospodarskem boju nivo vsakdanjega življenja, hoče priti do zadostne hrane, zdravega spodobnega stanovanja in obleke, do splošne izobrazbe?» na to vprašanje dr. Mandič ni dal odgovora, ker bi pač moral priznati, da je vse delovanje, vse stremenje, vse organiziranje naperjeno v dosego te temeljne in eminentno praktične točke, v dosego dostojnega obraza življenja. Tudi pri tem morajo posnemati in slediti vse stranke socialno-demokratskemu delavstvu, ako sploh hočejo obstajati. Končno pa je tudi res, kar je izgovoril dr. Adler, da ni socialnega demokrata, ki bi za kosček kruha hotel prodati velikih idej: svobode, enakosti in bratstva. In ako dr. Mandič povdarja po shodih, da N. D. O. daje svojim članom tudi podpore, ako po drugi strani perhoroscira rek dr. Adlerja, potem je to le šarlansko vabilo: «le v naš narodni cirkus, delavci, kjer ni boja za ideje, pač pa se lahko dobi nekoliko kronic miloščine in podpore». Kar je povedal Dr. Mandič o praktičnem delu za delavstvo, se da izraziti v tem.

Na vse moje pozive je dr. Magdič ostal dolžan odgovora, posebno: kdaj in kako je socialna demokracija na Goriskem nastopila proti narodnosti od dne, ko je nastopila organizirana; ali ni povsod varovala narodnosti slovenskega delavstva? Ali je sploh kaka organizacija na Goriskem, ki bi toliko storila za izobrazbo delavstva, kakor socialno-demokratska organizacija? Ali ni prvič, odkar je na Goriskem politično življenje, zastopnik socialne demokracije govoril slovensko na javnem trgu goriskega iredentskega mesta? Na vse to dr. Magdič ni smel odgovoriti, ker bi moral edinole priznati delo socialno-demokratske stranke in bi si s tem le izpodbijal lastna tla. Zato tudi končno ni znal precizirati razlike narodnega stremjenja njegove organizacije od socialno-demokratske in zatekel se je zopet v fraze, ki edino so končno nenki njegovi delavski masi imponirale: «Mi (narodni delavci) smo za trobojnico, Vi (socialni demokratje) ste pa za rdečo zastavo!» Gromoviti aplavz je pozdravil te njegove besede in se je s tem preciziralo banalno stališče dr. Mandiča in taka vzgoja narodnega delavstva. Navdušenje za lepo trobojnico in sovraštvu proti revolucionarni rdeči zastavi je končno vse, kar je rezultiralo kot razlika narodnega delavstva od socialne demokracije na obeh shodih!

Dr. Mandič je izkušal tudi povdarjati, da N. D. O. vrši posebno nalogo v tem, da zbira malega obrtnika in trgovca, kateri v socialni demokraciji baje po socialno-demokratskem programu ne bi imeli mesta. Dr. Mandič pa je zopet prikril resnico, da socialna demokracija dejanski šteje na to, da je edino po programu socialno-demokratske stranke mogoče od pomoči gospodarski bedi malega obrtnika, trgovca in posestnika, ki so vsled razvoja industrije postali docela proletarci. Socialna demokracija tudi dejanski nikjer ne odklanja teh slojev. Pač pa je res, da se ti sloji dajo najlažje fanatizirati po verski in narodni agitaciji, kamor jih zvabijo malenkostni stamovski interesi. Dr. Mandič ni šel tako daleč na shodih in kolikor je meni znano tudi ne spada po njegovem mnenju v program narodno-napredne stranke, naj ta pospešuje industrializacijo med Slovenci, kakor to trdi njegov tekmeč V. Knaflič. Dr. Mandič bi brzkone konstatiral, da je industrializacija Slovencev na narodni podlagi velik nonsens. Iz delavskega in kmečkega ljudstva pač ne bo mogoče združiti toliko kapitala, da bi mogel proti ogromnemu nemškemu, laškemu in židovskemu kapitalu, ki ga

obdaja po vseh straneh, nastopiti uspešno konkurenčni boj. Dr. Mandič pa tudi ve, da so vsi dr. Tavčarji, Hribarji, Gabrščeki, Gregorini in Rybari docela nesposobni, uvesti sploh kako pametno agitacijo za industrializacijo Slovencev. On ve, da je vse to, kar so ti voditelji storili za industrializacijo Slovencev, bila le igrača ali pa preludij za gospodarski polom nekaterih eksistenc, da so končno vse akcije teh voditeljev za ustanovitev industrialnih podjetij nič drugega nego uničevanje kredita in zaupanja med industrialci in trgovci samimi. Vsako večje podjetje v rokah teh gospodov pomeni toliko kakor polom. Kar se jim posreči, je toliko, kolikor rabijo za svoje politične svrhe: male banke, posojilnice, stanovska društva, ki dajejo opore voditeljstvu, in okoli katerih se zbirajo najzvestejši liberalni volilci. Konec prih.

Politični odsevi.

* Češki minister rojak ima poslati član gosposke zbornice Staročeh dr. Matuš, če so točna poročila, ki prihajajo o tem z Dunaja.

* O zblizanju med Avstrijo in Rusijo se je zadnji čas mnogo pisalo. Trdilo se je tudi, da pojde avstrijski prestolonaslednik Fran Ferdinand v Peterburg obiskat carja. Sedaj se z Dunaja poroča, da ni o prestolonaslednikovem obisku v Peterburgu nič znanega in da se morajo poročila o zblizanju med Rusijo in Avstrijo presojati z gotovo rezervno. «Rječ» objavlja izjavo nekoga ruskega diplomata o zblizanju med Avstro-Ogrsko in Rusijo. Stvar je v resnem teku. Spletkarijo pa druge velevlasti. Italija se že ponuja, da posreduje, a posredovati hoče tudi Nemčija. Angleška se pa že boji posledic, kakor tudi Francoska, če se približajo trije cesarji.

* O obstrukciji v češkem deželnem zboru so bile do nedelje sledeče vesti: Dasi ni upati, da se doseže sporazumljenje med Čehi in Nemci, sta grofa Thun in Člam Martinic včeraj popoldne delala na sporazumljenju. Govorilo se je, da hočejo Čehi izpremeniti poslovnik po dr. Krek-Kramštomem državnozbornem vzorcu. Petkova obstrukcijska seja je trajala 8 ur. Med sejo so se vršila po hodnikih pogajanja. Grof Thun je konferiral 1/4 ure s knezom Lobkovicem in grofom Coudenhovom. Posvetovanja sta se udeleževala tudi Mastalka in Udržal. Dasi je upanje na redno zasedanje češkega deželnega zbora padlo pod ničlo, vendar veleposestniki še posredujejo. Ako se nikakor ne doseže sporazumljenje, bo češki deželni zbor v četrtek odgođen.

* Bukovinski deželni zbor je sprejel deželnozbornsko volilno reformo. Reformni načrt temelji na narodnih kurijah. Deželni zbor bo štel 72 poslancev in sicer 42 Nemcev (med temi 32 Židov) 10 Malorusov, 10 Poljakov in 10 Romunov.

* Avstro-Ogrska in Srbija. «Fremdenblatt» poroča, da sta se pogovarjala zunanja ministra Aehrenthal in Milovanović o vplivu grškoturških razmer na položaj na Balkanu. Razpravljalo se je tudi o trgovskih odnosih med Avstro-Ogrsko in Srbijo popolnoma zadovoljivo.

* V štajerskem deželnem zboru je v soboto prišlo do jako burnih prizorov. V začetku seje je poslanec Robič protestiral proti nastopanju nemške večine v naučnem odseku. Nemci so začeli psovati in vpliti nad slovenskimi poslanci, ki so skočili kvišku. Poslanci so se prerivali po zbornici semtertja. Deželni glavar je prekinil sejo. Seja se je končala ob 12. dopoldne. Razburjenje je veliko med vsemi krogi.

* Pogodba med Kluenom in hrvatsko-srbsko koalicijo obsega po poročilih sledeče točke: 1. Hrvaški sabor se ne razpusti, temveč bo še ta mesec sklican na zborovanje. 2. Vlada se sestavi iz samih madžaronov. 3. Vprašanje železniške pragmatike se odstavi od pogajanja. 4. O volilni reformi se ima razpravljati pozneje. 5. Deset izpraznjenih mandatov v saboru se prepusti madžaronom, da bo tudi njihova stranka primerno zastopana v saboru. To je popolna kapitulacija moščanske opozicije pred Kluenom.

* Grof Kluen se je izjavil o hrvaškem vprašanju napram nekemu časnikarju: Hrvaški sabor se snide v najkrajšem času. Sabor bo rešil proračun in druge važne stvari. Težave so bile radi železniške pragmatike, a s hrvaško koalicijo se je doseglo sporazumljenje na ta način, da se je železniško pragmatiko izločilo iz aktualnih zadev!

* Nova pruska volilna reforma za deželni zbor obsega v glavnem sledeče točke: Indirektna volitev se nadomesti z direktno. Druga točka je t. zv. maksimiranje; določi se meja, nad katero se davki ne bodo več vpoštevali. S tem se odpravi prevelik vpliv milijonarjev. Ostane pa javno glasovanje in volitev po razredih. — Glasilo socialno-demokratske stranke «Vorwärts» ima o tem skandaloznem načrtu članek, ki se konča z besedami: «To je napoved vojne». Tudi nekateri meščanski časopisi pravijo naravnost, da bi bila taka reforma sramota za deželo.

* Pri deželnozbornih volitvah na Finskem so dobili: starofinci 15.532, mladofinci 12.235, socialni demokratje 22.941, agrarci 2471 in švedska stranka 7320 glasov.

* Francoška zbornica se je s 167 proti 116 glasovi izrekla za fakultativno uvrščenje malih kmetov in njihovih rodbin v delavsko zavarovanje.

* Grški ministrski predsednik Dragumis je izjavil, da je govoričanje, da bi nastali nevarni zapletki med Turčijo in Grško, otročje. Imel je daljši pogovor s turskim poslanikom, ki je bil jako prijateljsk. Turski poslanik je tako, kakor drugi diplomati tudi mnenja, da je sklicanje narodne skupščine jako srečna misel.

* V turškem ministertvu za pobožne ustanove so zasledili velika poneverjenja. Neki uradnik je poneveril v štirih letih 50.000, neki drugi pa 32.000 funtov.

* Bivši perzijski šah je poizkušal napraviti revolucijo v Perziji, a njegovo odposlanca so aretirali ob meji.

* O abesinskem cesarju Menileku se je zadnje dni poročalo, da je umrl. Te vesti se sedaj zavračajo, kakor tudi vesti, da bi bili Abesinci pomorili mnogo Evropejcev.

Shodi.

Javen shod italijanskih sodrugov v Trstu se je vršil pretečno nedeljo v «Delavskem domu». O dnevnem redu: «Kaj mora občina storiti za delavstvo» je poročal sodrug Puecher zelo obširno. Govorili so seveda še drugi. Delavski dom je bil ves natlačen. Pokazalo se je, da je premajhen za italijanske socialistične shode. Ampak italijanski sodrugi so prisiljeni, prirejati shode v «Delavskem domu», ker ne dobe več gledišč, ki so pa sedaj na razpolago pogumnijancem. Kakor proti slovenskim, tako se dela tudi proti italijanskim socialistom na vse mogoče načine. Vspeha pa nasprotniki nimajo takega, da bi se smeli z njim bahati. Kakor nam, tako je začelo tudi italijanskim sodrugom ostreje pihati, a kakor nav, tako krepi to tudi njih. Nasi in njihovi shodi so zato žive priče. Pa naj le nasprotniki trobijo proti socializmu. Da bodo tudi slovenski sodrugi vedeli, kaj bi morala občina storiti za delavstvo in kaj ne stori, bomo v kratkem podali izveček izvajanj sodr. Puecherja. To prihodnjic.

Iz stranke.

V Parizu je umrl znani ruski revolucionarec in član Internacionale Leonid Emanuelovič Sisko, 57 let star. Bil je plemenitškega rodu in v mladosti častnik. Za takrat se je seznanil z mnogimi revolucionarji, med njimi s tedanjim častnikom Krvčinskim, ki je v širokih krogih znan pod imenom Stepnjake. Pozneje je prišel v dotiko s Krapotkinom, Natanzonom, z Zofijo Perovskajo in z Nikolajem Čajkovskim. Zaradi svojih idej je zapustil vojsko. Leta 1874 ga je prijela policija; štiri leta je bil v grozni Peter-Pavlovi trdnjavi. Leta 1878 so ga postavili s 192 tovariši pred sodišče. Obsojen je bil na katorgo (prisilno jetniško delo). Do leta 1890 je trpel v Kari; takrat se mu je posrečilo, pobegniti iz Sibirije. Naselil se je najprej na Angleškem, kjer je pridno študiral, pa se tudi pečal s propagando in pisal. Leta 1905 ga je revolucija zopet zvalila v Rusijo, toda leto pozneje je moral vnovič zapustiti domovino. Odsel je v Pariz, kjer je nadaljeval svoje delo v službi revolucije. V četrtek je umrl. Po njem žaluje ne le socialno-revolucionarna stranka, ampak vse socialistične skupine na Ruskem in z njimi mednarodni proletariat.

Zadeva poslanca Ferrija je bila dne 22. m. m. na dnevnem redu rimskega odseka italijanske socialistične stranke. Razprava se ni končala. Sprejela se je z veliko večino sledeča resolucija: Rimski odsek stranke smatra, da je potrebno, posvetovati se in sklepati o moralnem pomenu političnega držanja Enrica Ferrija, ter zaključuje, da ga izrecno povabi na prihodnje zborovanje. — Nadalje se je sklenilo, razpravljati o vprašanju udeleževanja socialistov pri vladi.

Domače vesti.

— Gospod Josip Weibl, ključarski mojster v Ljubljani, se jezi, da so njegovi delavci, ki so stopili v stavko, ostali trdni in se niso dali ne ustrahovati, ne na drug način zapeljati, da bi bili prekršili stavko. Ohladil bi si pa svojo jezo rad nad «Rdečim Praporom». To je za nas pravzaprav zelo laškavo, ker nam dokazuje, da vpoštevata tudi gospod podjetnik pomen delavskega časopisja za delavske boje. «Rdeči Prapor» je storil seveda tudi v tem boju svojo dolžnost in zato je povsem naravno, da gospod Weibl ne more biti zadovoljen z njim. Tolazi nas pa, da so delavci zadovoljni. Lokalna stavka v Weiblovi delavnici pa lahko odpira oči tudi tistim delavcem, ki še niso spoznali, da je med meščanskim in delavskim svetom, torej tudi med meščanskim in delavskim časopisjem prepad, ki se ne da premostiti. Podjetnik gospod Weibl se brani. To je naravno. Za svojo obrambo potrebuje javnosti, zakaj javnost je dandanes velik in važen faktor. In kam se zateka gospod Weibl v ta namen? K «Slovenskemu Narodu» in k «Slovincu», k liberalnemu in klerikalnemu gasilu. Kadar gre za boj proti delavcem, izgine vsako politično stališče in vsako politično nasprotje. Podjetnik razlikuje tedaj le delavsko in protidelavsko časopisje. V

«Rdeči Prapor» ne bo gospod Weibl pošiljal svojih napadov na delavce. Ampak v «Narod» in v «Slovenca» jih pošilja in oba sta takoj pripravljena, da jih sprejmeta in objavita. Ali morejo delavci še verjeti, da bo tako časopisje varovalo njihove interese? Ali nimajo v tem najboljšega dokaza, kako nujno je potrebno, da si oskrbe delavci sami dovolj močno, dovolj razširjeno lastno časopisje?

— **Sredstva gda. Weibla** v boju proti delavcem so nekoliko čudna. V sobotnem «Poslanu», ki sta mu ga objavili glasili liberalcev in klerikalcev, pravi, da hoče «pojasniti» zadevo stavke pri njem ki se je med tem že izpremenila v bojkot. Namesto pojasnjevanja pa zatem njuje zadevo in jo kali. Najprej govori o povedih stavke, notabene stavke, ki je izbruhnila pred koncem lanskega leta in je trajala do današnjega dne. Tu pravi sledeče: «S stavko so zahtevali pomočniki, naj odslovim takoj Ferd. Struklja in sicer ne zaradi prepira v delavnici, ampak zaradi prepira njih žena. Seveda jaz tega nisem hotel storiti, nakar so takoj stopili v stavko. Pri volji sem bil, da jih od stavkajočih 13 nazaj v delo vzamem s pogojem, da Ferd. Strukelj ostane in izstopi Ivan Zorko po pravilni odpovedi na osem dni, ker je bil on glavni hujskač v delavnici». Ker smo resnične vzroke stavke že večkrat pojasnili, ni treba, da bi jih še ponavljali. Toda vprašajmo, kako hoče gospod Weibl dokazati svoje trditve? Tako da navaja neko pismo, ki mu ga je baje pisal Zorko s prošnjo, da najga zopet sprejme v delo. Kdor čita to pismo, bi res lahko dobil čudne pojme o delavcih. Toda kdor pogleda natančno, spozna takoj, da je vse skupaj takozvan bluff. Pismo je namreč datirano od 21. februarja 1902, ali od 2. marca 1902. Kateri datum je pravi, nam ni mogoče dognati, ker si gospod Weibl v stvari sam nasprotuje. Najprej namreč pravi v svojem «Poslanem»: «Da je to resnica, je dokaz sledeče njegovo pismo z dne 21. februarja 1902.» Potem pa citira pismo, ki se začneja z datumom: Loco, 2. marca 1902. — Brez ozira na to, da dne 21. februarja ni 2. marec, je vprašanje, kaj ima pismo iz leta 1902 opraviti s stavko iz leta 1909 in 1910? Odgovor se glasi: Nič. Gospod Weibl nima nobenih argumentov, s katerimi bi opravičil svoje ravnanje v sedanjih stavki in zato posega po takih sredstvih. Delavcev pa po takih poteh tudi ne bo dobil.

— **Poseben volilni okraj** za deželni zbor so hotele v splošni kuriji dobiti nemške občine Sele, Polom, Poljane, Briga in Črni potok. Navedene občine so predložile meseca maja, oziroma junija deželnemu zboru peticije, naj se ustanovi 12. volilni okraj v splošni skupini za deželni zbor kranjski, ki naj se sestavi tako, da pridejo vanj vse nemške občine sodnega okraja Kočevje, dalje tudi nemške občine sodnega okraja Rudolfovo, Črnomelj in Zuzemberk. Če se tej prošnji za 12. volilni okraj ne bi mogli ustreči, prosijo, da se volilni okraj kmečkih občin Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče tako razdeli, da pripade en mandat na sodni okraj Kočevje. Deželni zbor je prešel preko te peticije na dnevni red.

— **Ljubljanski Grad** ne dobi električne železnice, ne restavracije. To bo najbrže močno bolelo župana Hribarja, ki je za grad sploh posebno vnet. Nam ne more sklep deželnega zbora izvesti solze, ker se nam zdi, da se pride na Grad tudi peš brez velikih težav. Tudi se ne moremo prepričati, da bi tako primanjkovalo pivskih prilik v Ljubljani, da bi bila restavracija ravno na Gradu neizogibna. Toda če kdo misli, da bi bila stvar res tako koristna, tedaj ima privatni kapital dovolj prilike, da sežida električno železnico, kakor tudi ostarijo na Gradu. Nam je zelo všeč, če občine prevzamejo prebivalstvu koristna podjetja v lastno reziho; a dokler se naš rotovž ne upa poseči, po napravah, ki so za občinstvo veliko bolj važne, dokler se n. pr. ne upa ustanoviti mestne pekarnice in mestne mesnice, se mu tudi z ostarijami ni treba ukvarjati.

— **Ljubljansko občinsko posojilo.** Meseca oktobra smo poročali, da je ljubljanski župan izdelal finančni načrt za razne investicije in za unificiranje mestnih dolgov. Občinski svet je odklonil unificiranje (združenje vseh dolgov v enega) in razne predloge ter je sklenil posojilo v znesku 3.000.000 kron: 1. Za kanalizacijo, to je za napravo dveh zbiralnikov in potrebnih kanalov 500.000 K. 2. Za napravo in popravo mostov ter za odkup sveta za napravo ceste, ki bi vezala Karlovske ceste z novim mostom čez Ljubljano ob podaljšanju Opekarške ceste 200.000 K. 3. Za sezidavo državne obrtne šole 1.000.000 K. 4. Za prispevek k stroškom podvoza na Martinovi cesti 103.200 K. 5. Za dozidavo novega trakta k poslopu mestnega dekliškega liceja ob Subičevi ulici 120.000 K. 6. Za napravo električne železnice na Grad za prireditev restavracijskih prostorov na Gradu in za napeljavo vode in elektrike na Grad 20.000 K. 7. Za sezidavo nove mestne hiše 800.000 K. Zoper te sklepe je bilo vloženih nekaj enako glasečih se tiskanih ugovorov, katerih pa z oziroma na § 33 in § 57 o. r. za Ljubljano ni povsem vpoštevat, ker je po teh postavnih določilih občina upravičena najeti potrebna posojila. Po poročilu in predlogu deželnega odbora je pa deželni zbor posojilo zelo zmanjšal in sklenil: I. Deželnemu stolnemu mestu Ljubljani se dovoli najetje posojila v znesku 1.803.200 K, in sicer: 1. Za kanalizacijo, to je za napravo dveh zbiralnikov in

potrebnih kanalov 500.000 K. 2. Za napravo in popravo mostov ter za odkup sveta za napravo ceste, ki bi vezala Karlovske ceste z novim mostom čez Ljubljano ob podaljšanju Opekarške ceste 200.000 kron. 3. Za sezidavo državne obrtne šole 1.000.000 K. 4. Za prispevek k stroškom podvoza na Martinovi cesti 103.200 K. II. To posojilo se sme obrestovati kvečjemu po 4½% in se mora amortizovati v 50. letih.

— **Čudne skrbi za obrtne vajence** imajo nasi mili klerikalci, ki so v deželnem zboru sprejeli sledečo resolucijo: «Deželnemu odboru se naroča, naj izposluje pri šolskih odborih obrtno-nadaljevavnih sol in pri šolski oblasti, da se v teh solah ne bo poučevalo ob nedeljah med glavno službo božjo, da bo vajencem in učiteljem omogočeno zadostiti krščanski dolžnosti.» — «Slovenec» poroča o tem dvomljivem sklepu tako, kakor da je s tem bogve kako olajšan položaj vajencev. Klerikalno komedijantstvo je pač veliko.

— **Pač ali pump** se pravi temu v privatnem življenju, namrec: Deželni zbor je pooblastil deželni odbor, da pokrije nepokriti ostanek primanjkljaja s «kreditno operacijo», torej da si izpumpa denar. Primanjkljaj znaša po zadnjih sklepih 3.476.810 K. (Potrebčina 4.890.386 K pokrije 1.413.567 K.) V delno pokritje primanjkljaja 3.476.810 K je pobirali leta 1910: 1. 40% doklado na državno užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa; 2. samostojno deželno naklado od porabljenega piva po 2 K od hektolitra, odnosno po 4 K od hektolitra od dne, ki ga določi c. kr. deželna vlada, sporazumno z deželnim odborom potem, ko zadobi ta sklep najvišje potrjenje; 3. 40% doklado na neposredne državne davke, izvzema osebni dohodninski davek in pridobninski davek krošnjarjev.

— **Jako človekoljuben** je sledeči sklep deželnega zbora: «Deželnemu odboru se naroča, naj v načrt šolskega zakona sprejme določbo, ki bo izključevala, da bi vpokojene učiteljice, ko se omože, prejemale učiteljsko pokojnino, dokler so omožene, ali če imajo kot vdove od drugod pokojnino.» — Torej, učiteljica, če se omoži, glej da se bogato omoži. Preden dovoliš srcu, da se zaljubi, ukaži razumu, naj vpraša, koliko premoženja ima mož. Zakaj naš katoliški deželni zbor pospešuje «svetost zakona». Včasih so trdili, da se zakoni sklepajo v nebesih. Zdaj se bodo sklepali v hranilnici in v zemljejknjžnem uradu.

— **Žalski misijon pred sodiščem.** Nedavno se je poročalo, da je pred Božičem neki misijonar v Zalcu med spovedjo pobožal neko gospodično z roko po licu in ji rekel: «Ti lepa Micika». To se je govorilo splošno po Zalcu in okolici in to je povedal žalski občinski tajaik g. Albin Mikus tudi javno v Hausenbichlerjevi gostilni. G. Miha Jošt, veleposestnik v Gotovljah, ki kaj takega ni mogel verjeti, je takrat v gostilni izjavil, da to ni mogoče in je tekom prepira, ki je vsled tega nastal, rekel g. Mikusu, da on v tem laže. Gosp. Albin Mikus je vsled tega tožil g. Jošta radi žaljenja časti. Te dni se je vršila pred okrajnim sodiščem v Celju javna razprava. Pri tej je gospodična Marica Pikel iz Zalca kot priča pod prisego potrdila, da je res nekega dne pred Božičem ob 7. uri zvečer, ko je bila ona pri spovedi, misijonar njo sredi spovedi vprašal, kako ji je ime in jo na to skozi lino pobožal s prstom po licu ter ji rekel «Ti si lepa, Micika». Sodnik je na to pri razpravi javnost izključil iz ozira na javno mravnost. Toliko pa javlja «Narodni Dnevnik», da je g. Jošt, ki se je v svoji postenosti postavil za misijonarja, sklenil z gosp. Mikusom poravnavo, v kateri izjavlja, da obžaluje predbacivanje laži, ker se je prepričal, da je g. Mikus govoril resnico. Sodnik je zabranil, da bi se v izjavi, ki je zabeležena v sodnih spisih, izrecno izreklo, da se je g. Jošt prepričal, da je govoril g. Mikus resnico, ko je trdil, da je misijonar pobožal dotično gospodično in je rekel «ti si lepa, Micika» in je zahteval, da se naj zapiše samo, da se je g. Jošt prepričal, da je govoril g. Mikus resnico. G. Mikus, ki ni bil po odvetniku zastopan, se je slednjič tej zahtevi uklonil, ker s tem na stvari sami ni ničesar izpremenjenega.

— **Vznemirjajoče vesti iz Rabilja.** Po Rabilju krožijo vesti, ki vznemirjajo in begajo tamo nje prebivalstvo. Nekateri družine so slišale ponoči zamolklo pokanje iz globotine. Vsi menijo, da se zemlja tam okrog zopet udere. Pri neki hiši se je že opazilo, kakor poročajo nemški listi, kako se je nekoliko udrla. Dejstvo je, da so morale vse družine zapustiti hiše okrog pogreznjene bolnišnice.

— **Pozor pred strupom!** Ministrstvo za notranje posle opozarja, da se nahaja v kupčijskem prometu v svrhu zatiranja miši in podgan strup, katerega učilajučoji del je ogljikovokisli barit. Steklenice s tem strupom imajo napis: «Uporaba brez nevarnosti.» Ni strupeno. Izkaznica za dobivanje strupa nepotrebna. To sredstvo, ki se prodaja zelo uspešno in v vedno večji meri, pa ni brez strupa, temveč je zelo strupeno. Omenjeni napis na steklenicah ima za posledico, da odjemalci tega strupa — v prvi vrsti manj poučeni — menijo, da pri uporabi strupa ni treba nikake previdnosti. Občinstvo se torej opozarja, da je omenjeno sredstvo za zatiranje miši in podgan, vsebuječe ogljikovokisli barit, podvrženo utesnitvam § 15. odnosno 12. odstavka 2 ministrske naredbe z dne 21. aprila 1876, drž. zak. št. 60.

— **Lloydov arsenal v Trstu definitivno prodan vladi.** Tržaški Lloydov arsenal, v katerem je zaposlenih kakih 3000 delavcev, je konečno definitivno prodan vladi, ki rabi to zemljišče v svrhu spopolnjenja novega Fran Josipovega pristana pri Sv. Andreju. Projekt gradbe novega arsenala se opusti, pač pa bo «stabilimento tecnico» povečal ladjedelnico pri Sv. Marku in bo avstrijski Lloyd mogel na podlagi dogovora graditi tam svoje ladje. Tudi se poveča ladjedelnica pri Sv. Roku, kamor pristopi Lloyd kot velik akcijoner. Delavstvo, ki ostane na razpolago vsled opustitve Lloydovega arsenala, dobi delo deloma v povečanom obratu stabilimenta, deloma pa v Lloydovih delavnicah za popraviljanja, kakor tudi v bližnji ladjedelnici pri Sv. Roku. Podpirala se bo pa tudi ladjedelnica v Tržiču. Dogovor med vlado in Lloydom se izvede tekom treh let. Usoda avstrijskega Lloyda je torej s tem zapečaten!

Društvene vesti.

§ **Iz odbora «Vzajemnosti» v Ljubljani.** Tekom tega tedna otvori «Vzajemnost» v zborovalni dvorani Strokovne komisije, Šelenburgova ulica št. 6, drugo nadstropje, članom in članicam zveze ter strokovnih organizacij sploh pristopno čitalnico, za katero so se že naročili naslednji listi: «Rdeči Prapor», «Naprej!», «Železničar», «Tobačni delavec», «International», «Nasi Zapiski», «Svobodna Misel», «Slovenski Narod», «Slovenec», «Slobodna Riječ», «Právo Lidu», «Arbeiter-Zeitung», «Arbeiterinnen-Zeitung», «Arbeiterwille», «Il Lavoratore», «Glühlichter». Zveza pa namerava uvesti še več slovenskih, hrvaških, srbskih, čeških, poljskih, nemških in italijanskih listov politične in strokovne, znanstvene in leposlovne vsebine, tako, da bo čitalnica ustrezala vsem, tudi najrazvijašjim zahtevam. Odprta bo čitalnica: ob delavcih: od 8. zjutraj do 12. opoldan in od 2. popoldan do 10. zvečer; ob nedeljah in praznikih: od 8. zjutraj do 12. opoldan. Če se bo pokazala potreba, se bodo bralne ure raztegnile tudi na popoldne in večere ob nedeljah in praznikih.

§ **Upravni odsek kentjakskega okr. Splošne delavske zveze «Vzajemnost» v Ljubljani** priredi pustni torek v restavraciji «pri Pocku» v Florijanski ulici zabaven večer s plesom, na katerega vabi vse svoje člane in prijatelje društva. Začetek ob 5. popoldne. Vstopnina 20 vin, za osebo.

Zadnje vesti.

Državni zbor. Dunaj, 7. februarja. Državni zbor se snide dne 22. t. m. Vlada hoče, da bi se v tem zasedanju rešil zakon o rekrutih, redni proračun ter davčna reforma. Predsednik poljskega kluba Glombinski posreduje med strankami radi dela v državnem zboru ter je že imel konference z Mladočehi in s češkimi agrarci. Položaj je otežčan radi nemške obstrukcije v češkem deželnem zboru.

Češki deželni zbor. Praga, 7. februarja. Nemške stranke nadaljujejo obstrukcije. Čitajo se dobesedno interpelacije in vloge.

Lex Kolisko. Dunaj, 7. februarja. Radi značnega zakonskega predloga, da se določi nemščina kot edini učni jezik za vse šole na Nizjem Avstrijskem, so zopet pogovori med nemškimi nacionalci in krščanskimi socialisti ter je izvoljen poseben odsek, ki se ima baviti s to zadevo.

Novi ban. Dunaj, 7. februarja. Novi hrvatski ban dr. Tomašič in grof Khuen sta se pripeljala na Dunaj. Jutri položi Tomašič prisego vladarju. Khuen bo sprejet na avdenci.

Predsednik magnatske zbornice. Budimpešta, 7. februarja. Ker je dosedanji predsednik ogrske gosposke zbornice grof Deserffy odstopil, je cesar na njegovo mesto imenoval grofa Csakyja.

Novi kurs na Ogrskem. Budimpešta, 7. februarja. Khuenova vlada je odstavila vse velike župane, ki so pristasi Košutove ali Justhove stranke.

Delavska nesreča. Novi Jork, 7. februarja. V rudniku blizu Indiane v Pensilvaniji so se užgali plini. Vsled eksplozije je 11 rudarjev ubitih.

Novi Jork, 7. februarja. O eksploziji v Indianiji se poroča: V rovu «Ernest» družbe za premog in železo Jafterson and Clearfield se je primerila velika eksplozija. 20 rudarjev se pogreša ter se misli, da so mrtvi. Po nekem drugem brzojavu je baje celo 50 mrtvih.

Velika železniška nesreča. Frankfurt ob Majni, 7. februarja. «Frankfurter Zeitung» ima telegram iz Novega Jorka, da je pri Jakson Wiel v Floridi trečilo dvoje vlakov in da je mnogo ljudi mrtvih. Podrobnosti se niso znane.

Svetujemo Vam, da ne zanemarjate revmatične in protinske bolečine, bodiljaje, bolečine v križu in sklepih. Poskušni tucat Fellerjevega fluida z znamko «Elsafluid» stane le 5 kron. Najboljši deli rabarberjeve korenine, ki pospešujejo izmenjavo snovi, torej tudi kri izboljšujoč, vsebujejo bolečine in krč olajšujoče, slast pospešujoče Fellerjeve odvajajoče Rabarberpilule z. zn. «Elsafluid». 6 škatljic franko 4 krone. Dobi se jih pri E. V. Fellerju v Stubici, Elsin trg št. 257. (Hrvaško.)

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivalcah

„Rdeči Prapor“

Raznoterosti.

† **Delavska nesreča.** V Drakesboru v državi Kentucky je nastala v rudokopu grozovita eksplozija. Bilo je takoj mrtvih 35 rudarjev, mnogo jih je pa več ali manj ranjenih. — V rudniku v Bartenville v državi Illinois je nastal velikanski požar. Rudarji so se vsi rešili.

† **Žrtve ameriških železnic.** Commercial Commission je izdelala statistiko, po kateri je bilo ubitih v Zedinjenih državah tekom zadnjih 10 let 47.416 ljudi nad 60.000 pa težko ranjenih. Število žrtev pa raste od leta do leta. Povprečno izdihne na železniskem tiru 15 oseb na dan.

† **Škoda v Parizu,** katero je povzročila zadnja povodenj Sene, je ogromna. Cenijo jo na eno milijardo frankov. Iz vseh strani prihajajo darovi, mestni sveti, kralji, državni zbori, vse daruje večje in manjše zneske. Apahi še vedno ropajo in krajejo.

† **Justični minister — slepar.** Preiskave proti prejšnjemu danskemu justičnemu ministru Albertiju so končane. Dognalo se je, da znaša svota, ki pride pri njegovih sleparijah v poštev, 15 milijonov.

† **Z zrakoplovom čez atlanski ocean** name-rava pluti letos dr. Gans-Fabrice, znan mecen zrakoplova in prireditelj lanske mednarodne zrakoplovne razstave v Frankobrodu. Pri svoji vožnji bo uporabil tok pasatnih vetrov. V Porto-Rico pride zrakoplov iz Teneriffe v štirih dneh in pol napravi pri tem 4480 km. Pri tem bo igral veliko ulogo tekoči vodnik.

H. Suttner

Ljubljana :: Mestni trg
razpošilja ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Boskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5—, 56

Močenje postelje

30-14

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“

Velburg P 848 (Bavarsko.)

Kavarna „Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Svojm čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Vsi, ki se čutite trudne in slabotne,

ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačati svoje pregnane in utrujene živece, ste nervozni, neodločni, bolehnii in oslabei zaradi oslabljenih boleznii; vsem doječim materam, dojiljam in dojencom, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim priporočamo živece utrjujoče, okrepjujoče in kri tvoreče hranivo, ki se imenuje **Sladin**, t.j. doktorja pl. Trnkoczja sladni čaj. S sladinom se prihrani 50% na stroških v gospodinjstvu. Vse to dokazujejo tisoči izpričeval. En zavoje 1/4 kg velja 50 vinarjev. Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkocz, Ljubljana. 52-29

„Jurjevo čistilo“
je danes specialiteta vsa h krem, ostane vedno sveža, lora se ne posušii, daje najljepši in najhitrejši blesk, se dohva povsod in ima ljubljanski grad kot varstveno znamko.

Vsak kdor varuje svoje čevlje, rabi edino
„Jurjevo čistilo“
ki je v svoji dobroti nedosegljivo.
V vedni uporabi napravi usnje zelo mehko.
Edina izdelovalca: 10-3
Kregar & Seljak - Ljubljana.

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Častiti gospod
Gabrijel Piccoli
lekarnar
52-21
v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle
posesnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri št. Petru na Erasu.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zaboječek „cikoriije“, temveč določeno znamko:

: Franck:

da imate jamstvo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja. —

Tovarn. znamka. — Tovarn. znamka. — Tovarn. znamka.
sl. K 427. 1910 II. V.

Henrik Franck & sinovi

Dolnška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg v Ljubljani

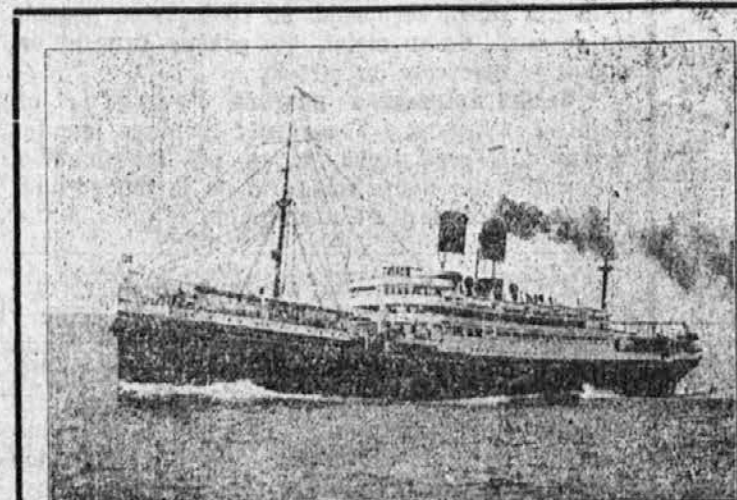
Telefon števil. 168.

Telefon števil. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodcb in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠISKI.

Potniki v severno in južno Ameriko

vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

52-2

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z največjimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetlavo, brezničnim brzjavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakovratna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.